

‘Hey
there,
Little
Red
Riding
Hood!’

ENGELS OP DE BASISCHOOL

Tweetalig onderwijs (tto) lijkt een regelrechte hit in Nederland: steeds meer middelbare scholen bieden het aan. Zelfs op de basisschool krijgen de kinderen steeds vaker, eerder en meer Engels. Does that make any sense, vroeg Annemiek de Gier zich af.

Ik heb een broer die sinds enkele jaren met zijn gezin in Singapore woont. Zijn drie kinderen van vijf, negen en twaalf jaar zitten op de internationale school en spreken nu al vloeiend Engels, met een gedistinctieerd Brits accent. Nee, dan mijn jongens. Als die op hun Nintendo stuiten op de boodschap 'collect all star coins to unlock the next level', is het nog: 'Mama, wat staat daar?' Op de basisschool van mijn kinderen wordt Engels aangeboden vanaf groep 5. Nu is de school van mijn kinderen overigens niet per se de norm in Nederland. Op hun vorige basisschool in Amsterdam kon ik hen al inschrijven voor Engelse les vanaf groep 3. En de kinderen van een vriendin hadden in groep 1 zelfs al een uurtje per week 'Engelse liedjes zingen'. Steeds meer basisscholen bieden vvtto (vroeg vreemde taal onderwijs) aan en geven extra uren Engels, Duits, Frans of Spaans. Vvtto-scholen mogen deze lessen op hun eigen manier vormgeven, maar moeten wel aan bepaalde eisen voldoen. Zo moet er mini-

NIEUW ONDERZOEK: KLEUTERS SLIMMER DANKZIJ TTO

Kleuters worden slimmer wanneer ze in twee verschillende talen onderwijs krijgen. Dat stelt onderzoeker Evy Woumans van de Universiteit van Gent. In haar onlangs verschenen proefschrift stelt zij dat tweetalig onderwijs de hersenen van kleuters zodanig traint, dat zij beter scoren op IQ-tests en meer inzicht krijgen in complexe situaties. Woumans volgde 54 kleuters op een Waalse school. De helft van de kinderen kreeg tweetalig onderwijs voor de helft van de vakken. De andere helft van de kinderen volgde eentalig onderwijs. Volgens Woumans' onderzoek scoorden de tweetalige kleuters gemiddeld 72 procent op IQ-tests, terwijl de groep die eentalig onderwijs kreeg op vijftig procent bleef steken.

maal één uur per week worden lesgegeven in de vreemde taal en moeten de meesters en juf-fen de taal goed beheersen. Uit cijfers van het Europees Platform blijkt dat momenteel zo'n 500 van de 7.000 basisscholen in Nederland vanaf groep 1 lessen geven in Engels. Natuurlijk gebeurt dat op een manier die bij kleuters past. Ze leren de taal via spelletjes, oefeningen en liedjes.

Vroeg beginnen

Een extra taal leren op jonge leeftijd heeft een paar duidelijke voordelen, stelt Early Bird, kenniscentrum op het gebied van vvtto in Nederland. In de eerste plaats hebben jonge kinderen nog geen moeite om bepaalde klanken uit te spreken, ze pakken de uitspraak van een vreemde taal makkelijk op. Daarnaast worden de taalgebieden in de hersenen van kleuters extra gestimuleerd bij het leren van een taal. Hier hebben ze bij hun eerste taal, maar ook later bij het leren van andere talen, voordeel van. →

TTO, IETS VOOR JOUW KIND?

Twijfel je of het tweetalig onderwijs iets voor jouw kind is? Ga dan eens naar de website www.ikkiestto.nl. Naast veel relevante informatie staat op deze site een leuke test, waarmee je zoon of dochter erachter kan komen of het tto een goede keuze zou zijn.

Hoe vroeger je begint met Engels, hoe accentlozer je het leert spreken

TWEETALIG ONDERWIJS SCOORT GOED
Leerlingen van tto-scholen scoren in het derde leerjaar aanzienlijk hoger op Engelse toetsen dan leerlingen in het reguliere onderwijs in Nederland én in omliggende landen. Ook de resultaten die de tto-leerlingen behalen voor de andere vakken wijken positief af van het landelijk gemiddelde.
BRON: EEN DUURZAME VOORSPRONG: RESULTATEN VAN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK NAAR TWEETALIG ONDERWIJS, EUROPEES PLATFORM

MEER LEZEN?
www.europees-platform.nl/tto/
www.ikkiestto.nl/
www.earlybirdie.nl
www.onestop-english.com/clil

Bovendien: als jonge leerlingen spelenderwijs in aanraking komen met een vreemde taal, hebben ze er vooral ook veel plezier in. Early Bird baseert haar visie op de bevindingen van verschillende wetenschappers, waaronder prof. dr. Janet van Hell, hoogleraar psychologie en taalkunde aan de Pennsylvania State University en hoogleraar taalontwikkeling en tweedetaalverwerving aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Zij doet al jaren onderzoek naar de effecten van het leren van een tweede taal en toonde aan dat tweetaligheid een positieve invloed heeft op specifieke cognitieve vaardigheden van kinderen – de dingen die je met je verstand kunt doen, zoals dingen onthouden en je aandacht ergens op richten. Ze ontdekte ook dat jonge kinderen, die net zijn begonnen met Engels en op papier nog niet zo veel van hun opdrachtes zouden bakken, in hun hersenen al foutieve zinsconstructies kunnen herkennen. ‘Het liefst begin je dus meteen vanaf groep 1, in deze leeftijd zijn kinderen extreem sensitief voor het aanleren van talen’, zegt Van Hell. ‘Als je er daarnaast voor zorgt dat de les-

HOE VIND IK EEN TWEETALIGE SCHOOL?

Er zijn in Nederland ongeveer in 1000 basisscholen die een vorm van vvto aanbieden. Ruim een kwart daarvan werkt met het speciale lesprogramma van Early Bird. Op www.earlybirdie.nl vind je een overzicht van Early Bird-scholen en Early Bird-scholen in wording. De basisscholen die meedoen aan de pilot van staatssecretaris Dekker vind je op www.rijksoverheid.nl, zoek op ‘pilot tweetalig primair onderwijs’. Welke middelbare scholen in jouw buurt tto aanbieden, kun je vinden op www.ikkiestto.nl onder de tab ‘is tto in de buurt?’ En o ja: ook al is het tto populair, voor lange wachtlijsten hoef je (nog) niet bang te zijn.

sen worden gegeven door een native speaker, dan spreken de kinderen de taal binnen korte tijd accentloos.’ Van Hell pleit er zelfs voor om nog een stap verder te gaan dan vvto: wat haar betreft zou men het Nederlandse basisonderwijs tweetalig moeten inrichten. Dat wil zeggen: geen uurtje Engels per week, maar een flink deel van de lessen in het Engels. Ook bij vakken als aardrijkskunde, rekenen en muziek wordt dan een Engelstalige methode gebruikt en de juf of meester spreekt tijdens de les alleen Engels. De gedachte hierachter is afkomstig uit de didactische methode Content and Language Integrated Learning (CLIL). Deze gaat ervan uit dat leerlingen een taal het best leren als ze die ook bij niet-taalvakken gebruiken. De docent laat hen niet alleen luisteren, maar vooral ook spreken en schrijven, zodat ze actief met de taal aan de slag gaan. Er is veel ruimte voor interactie in de les, waardoor kinderen eigenlijk leren zonder dat ze het merken. Bovendien leren ze te denken in een andere taal, iets wat ook in andere lessen weer goed van pas kan komen. De positieve berichten over

tweetaligheid blijven ook bij de politiek niet onopgemerkt: staatssecretaris Sander Dekker van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap wil het basisscholen in de toekomst toestaan om een deel van de lessen in het Engels, Duits of Frans te geven. Het wetsvoorstel is inmiddels aangenomen en twintig Nederlandse basisscholen zijn bezig met een proef met tweetalig onderwijs (met dertig tot vijftig procent van de onderwijstijd in het Engels). Mocht in 2019 blijken dat deze een succes is, dan zullen meer basisscholen de mogelijkheid krijgen om over te stappen op tweetalig onderwijs.

Do you speak Dutch?

Ook al zijn veel ouders enthousiast over tweetalig onderwijs en sluit een groot aantal wetenschappers zich hierbij aan, er zijn ook kritische geluiden. Het voorstel voor tweetalig basisonderwijs van staatssecretaris Dekker bijvoorbeeld, stuitte bij verschillende politieke partijen op verzet, omdat het gevolgen zou kunnen hebben voor leerlingen met leerproblemen en taalachterstanden. Dat zal

NA DE BASISCHOOL

Op middelbare scholen is tweetalig onderwijs (tto) al veel verder ingeburgerd dan in het basisonderwijs. Sinds de start in 1992 is het aantal middelbare scholen met tto in Nederland enorm gegroeid, inmiddels zijn er al meer dan 130. Hoewel dit vooral vwo's zijn (één op de vijf vwo's biedt tweetalig onderwijs), zit de sterkste groei in de havo's en vmbo's (van zes tweetalige vmbo's in 2010 naar 27 in 2014). Prof. dr. Janet van Hell: 'Natuurlijk ben je nog niet te laat als je op de middelbare school start met tweetalig onderwijs. Je kunt dan nog prima een vreemde taal aanleren en deze heel goed leren spreken. Maar dat Nederlandse accent zul je altijd blijven horen, dat raak je alleen kwijt als je heel jong begint een taal te leren.'

tijdens de proefperiode ongetwijfeld een aandachtspunt zijn. Naast bezwaren op individueel niveau, zijn er ook wetenschappers die zich zorgen maken de invloed van het Engels op maatschappelijk niveau, op onze taalcultuur. Zo wijst René Appel, hoogleraar algemene taalwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam, ons via de media geregeld op het feit dat het oprukkende Engels de Nederlandse taal op den duur kan verdringen.

Janet van Hell wuift de bezwaren weg: 'Als je kinderen naast de vreemde taal contact laat houden met het Nederlands, zal die kennis niet verdwijnen', zegt zij. 'Engels is in de toekomst gewoon steeds vaker nodig om je werk te kunnen doen, of dat nou in het bedrijfsleven is of in de bouw.'

Mijn kinderen zijn nog niet toe aan de middelbare school, maar als het zover is, zal ik het tweetalig onderwijs zeker als serieuze optie in overweging nemen. Als is het maar omdat ik wel een beetje jaloers ben op het prachtige Engels van mijn neefjes en nichtje. ♦

1, 2, 3

Uit onderzoek blijkt dat als je een vreemde taal beheerst, je veel makkelijker nóg een taal leert. Omdat je hersenen niet vanaf nul hoeven te beginnen. Je hebt al een voorsprong.

BRON: THE CONTRIBUTION OF MULTILINGUALISM TO CREATIVITY - TOEGEPASTE TAALWETENSCHAP AAN DE RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN

TEKST ANNEMIER DE GIER

Tweetaligheid heeft een positieve invloed op de cognitieve vaardigheden van kinderen